

Dosarul nr. 3-79/23 (2-23067144-02-3-11052023)

Republica Moldova
Curtea de Apel Chișinău
HOTĂRÎRE
În numele legii

2 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții de Apel Chișinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Dașchevici Grigore și Bostan

Angela

Grefier

Ciubatîi

Elena

Examinînd, în ședință publică, acțiunea în contencios administrativ depusă de SIMONIA-BLAJEVSCHI VAHTANG către Consiliul Superior al Magistraturii privind obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel aprobată prin Hotărîrea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014,

A C O N S T A T A T :

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei:

La 11 mai 2023, Simonia- Blajevschi Vahtang a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău acțiunea către Consiliul Superior al Magistraturii privind obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel aprobată prin Hotărîrea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014.

În motivarea acțiunii a indicat că, la moment se află în detenție în Penitenciarul nr. 9-Pruncul.

La data de 07.12.2022, s-a adresat Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani cu o cerere prin care a solicitat prezentarea materialelor cauzei penale intentată în privința sa, prin și sub supravegherea administrației penitenciarului pentru a face cunoștință cu materialele acesteia.

Prin răspunsul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a refuzat solicitarea reclamantului pe motiv că pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel aprobată prin Hotărîrea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014 nu prevede o asemenea posibilitate.

La data de 22 februarie 2023, Simonia- Blajevschi Vahtang s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii cu o petiție prin care a solicitat modificarea Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel.

Potrivit răspunsului nr. 698 m/i din 16 martie 2023, cerințele înaintate de Simonia-Blajevschi Vahtang au fost respinse, pe motiv că nu sunt întemeiate.

Nefiind de acord cu răspunsul nr. 698 m/i din 16 martie 2023, la data de 28 martie 2023, a depus la Consiliul Superior al Magistraturii cererea prealabilă prin care a solicitat repetat modificarea Instrucțiunii menționate.

La cererea prealabilă din 28 martie 2023 a fost formulat răspunsul nr. 869 m/i din 31 martie 2023 potrivit căruia, Consiliul s-a menținut aceeași poziție.

Susține reclamantul că, avocatul desemnat din oficiu, nu a făcut copii la toate materialele cauzei. Deasemenea invocă că, în cauza penală au fost falsificate mai multe probe. Drept urmare consideră că nici un avocat nu poate realiza dreptul său de acces la materialele cauzei din cauza periclitării carierei lor.

Consideră reclamantul că redacția actuală a pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel aprobată prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014, îi îngrădește dreptul său la reabilitare și este neconstituțional deoarece nu prevede accesul nemijlocit a persoanei condamnate la materialele dosarului, considerându-se astfel discriminat.

Solicitările reclamantului:

- obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel aprobată prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014, în așa mod ca să fie asigurat dreptul reclamantului de a face copii din dosar aflându-se în penitenciar.

Expunerile pârîului asupra aspectelor de drept și de fapt ale acțiunii în contencios administrativ;

Prin referința depusă, autoritatea publică pârîă, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat declararea acțiunii ca inadmisibilă în temeiul prevederilor art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, sau după caz respingerea acțiunii formulate de Simonia- Blajevschi Vahtang ca neîntemeiată.

Explicațiile participanților la proces prezentate în cadrul ședinței de judecată, prin intermediul teleconferinței cu Penitenciarul nr.9 Pruncul:

Reclamantul Simonia- Blajevschi Vahtang, în ședința instanței de judecată, efectuată prin intermediul teleconferinței cu Penitenciarul nr.9 Pruncul, a susținut integral argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, a solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat.

Autoritatea publică pârîă, Consiliul Superior al Magistraturii, în ședința de judecată nu s-a prezentat. Prin cererea din 27 octombrie 2023, a solicitat examinarea cauzei în absența reprezentantului său.

Motivele hotărîrii:

Acțiunea înaintată de Simonia- Blajevski Vahtang este admisibilă dar neîntemeiată, din considerentele ce vor fi expuse în continuare de Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

Cu referire la admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 2. Reglementarea raporturilor administrative

(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Articolul 3. Scopul legislației administrative

Legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 5. Activitatea administrativă

Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Articolul 12. Actul administrativ normativ

Un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

În speță, Instrucțiunea cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel aprobată prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014, reprezintă un act administrativ normativ.

Articolul 17. Dreptul vătămat

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Prin acțiunea înaintată, Simonia- Blajevski Vahtang invocă dreptul său de a face cunoștință personal cu materialele cauzei, în timp ce se află în detenție. Astfel nu pot fi reținute argumentele pîrîtului cu privire la faptul că acțiunea reclamantului este inadmisibilă prin prisma art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ.

Articolul 20. Acțiunea în contencios administrativ

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. Accesul liber la justiție

(1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189. Întărirea acțiunii în contencios administrativ

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate întări o acțiune în contencios administrativ.

Articolul 191. Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ

(2) Curțile de apel soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor administrative normative, care nu se supun controlului de constituționalitate.

Articolul 209. Termenul de întărirea a acțiunii în contencios administrativ

(3) Pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare și **acțiunea de control normativ** nu există termen de întărirea a acțiunii în contencios administrativ.

În condițiile cadrului legal precizat, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează că acțiunea întărită de Simonia- Blajevski Vahtang, întrunește condițiile de admisibilitate.

Analiza fondului acțiunii de control normativ;

Ca capitolul dat se rețin următoarele prevederi ale Codului administrativ:

Articolul 206. Felurile acțiunilor în contencios administrativ

(1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Articolul 224. Hotărârile instanței de judecată

((1) Examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

e) în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul;

f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a)–e).

Articolul 225. Limitele controlului judecătoresc

(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Articolul 21. Legalitatea

(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Articolul 22. Cercetarea din oficiu

(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Articolul 219. Asigurarea protecției efective a drepturilor

(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Articolul 93. Sarcina probațiunii

(1) Fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

Cu raportare la litigiul dedus judecății, relevante speței sunt următoarele reglementări legislative:

Constituția republicii Moldova:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54 Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr. 947-XIII din 19.07.1996:

Articolul 1. Consiliul Superior al Magistraturii – organ de autoadministrare judecătorească

(1) Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești.

(2) Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.

Articolul 4. Competența Consiliului Superior al Magistraturii

(6) În vederea realizării corespunzătoare a funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii aprobă acte normative întru executarea prevederilor legislației din domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

Raportînd cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul judiciar reține că, prin Hotărîrea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014, a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel.

Potrivit Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel:

1. Organizarea corectă a lucrărilor de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel este una din condițiile principale ale activității instanțelor, menită să asigure îndeplinirea unei justiții eficiente, în termene rezonabile în orice cauză dedusă judecătii.

2. Prin prezenta Instrucțiune se stabilesc regulile generale de organizare a lucrărilor de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel, ce țin de pregătirea, întocmirea, perfectarea actelor judiciare, înregistrarea, evidența, cursul dosarelor judiciare, citarea participanților la proces și controlul executării, pregătirea materialelor documentare pentru păstrarea și utilizarea lor ulterioară etc. Scopul prezentei Instrucțiuni este de a eficientiza activitatea instanțelor judecătorești prin implementarea procedurilor moderne în lucrările de evidență și documentare procesuală.

3. Lucrările de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel se efectuează în strictă conformitate cu prezenta Instrucțiune, **care este elaborată în baza următoarelor acte normative:**

- Legea privind organizarea judecătorească nr.514-XIII din 06.07.1995 (M.O. nr.15-17 din 22.01.2013);

- Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04.07.2008 (M.O. nr.230-232/840 din 23.12.2008) cu modificările și completările ulterioare;

- Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19.07.1994 (M.O. nr.6-8 din 24.01.2003) cu modificările și completările ulterioare;

- Legea privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova nr.880-XII din 22.01.1992 (M.O. nr.1, art.20 din 01.02.1992) cu modificările și completările ulterioare;

- Legea privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești nr.59-XVI din 15.03.2007 (M.O. nr.64-66/296 din 11.05.2007) cu modificările și completările ulterioare;

- Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10.02.2000 (M.O. nr.57 din 18.05.2000) cu modificările și completările ulterioare;
- Codul de procedură civilă nr.225-XV din 30.05.2003 (M.O. nr.111-115 din 12.06.2003) cu modificările și completările ulterioare;
- **Codul de procedură penală** nr.122-XV din 14.03.2003 (M.O. nr.104-110 din 07.06.2003) cu modificările și completările ulterioare;
- Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218 din 24.10.2008 (M.O. nr.3-6 din 16.01.2009) cu modificările și completările ulterioare;
- Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24.12.2004 (M.O. nr.34-35/112 din 03.03.2005, republicat în M.O. nr.214-220/704 din 05.11.2010);
- precum și a altor acte normative în vigoare.

Capitolul XIII al Instrucțiunii menționate reglementează „Accesul public la dosare și la alte documente judecătorești și ordinea de eliberare a acestora”.

Pct. 220 al Instrucțiunii prevede că, acces la dosarele parvenite în instanța de judecată au doar participanții la proces și avocații în bază de mandat.

Iar în conformitate cu prevederile pct.222 al Instrucțiunii, pentru a preveni luarea, sustragerea sau distrugerea documentelor din dosar, dosarele cusute și numerotate se eliberează pentru a face cunoștință cu ele în incinta instanței judecătorești în prezența și sub supravegherea colaboratorilor instanței judecătorești. Înainte de a-i fi oferit accesul la dosare și/sau la alte documente judecătorești, participantul la proces este obligat să semneze o declarație potrivit căreia acesta a fost informat despre faptul că luarea, sustragerea, degradarea sau distrugerea ilegală a documentelor din dosar este interzisă și atrage răspunderea prevăzută de Codul penal al Republicii Moldova.

În speță, prin acțiunea înaintată, reclamantul Simonia- Blajevschi Vahtang solicită obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica Instrucțiunea nr. 142/4 din 04 februarie 2014 și anume pct. 222, considerînd că prin aceste prevederi nu-i este garantat dreptul său de a face copii necesare din dosar, în perioada cînd își ispășește pedeapsa în penitenciar.

În susținerea pretenției, reclamantul a invocat că: „pct. 222 din Instrucțiune în redacția existentă îngrădește dreptul său la reabilitare și este neconstituțional, deoarece prin falsificarea circumstanțelor cauzei penale reclamantul a fost greșit condamnat în baza expertizei eronate și nu numai; îi încalcă dreptul la apărare, care poate fi exercitat liber și personal; în opinia reclamantului, dreptul de acces la rejudecată din cauza erorilor judecătorești nu trebuie să depindă de dreptul discreționar al avocatului sau reprezentantului de face copii sau de a nu face și în această ordine de idei, consideră că pct. 222 din Instrucțiune este neconstituțional. Actuala redacție a pct. 222 din Instrucție discriminează orice persoană mobilizată/netransportabilă din cauza bolii/dizabilității sau din cauza detenției în penitenciar, care trebuie numai decît să vină personal la arhivă pentru a consulta dosarul său, dar nu o poate face din considerentele menționate, ce rezultă în imposibilitatea de a consulta dosarul nemijlocit și personal.”

Completul judiciar apreciază argumentele reclamantului ca fiind pur declarative. Or, legea acordă dreptul acestuia de a face cunoștință cu materialele cauzei, drepturile acestuia nefiind îngrădite în acest sens nici la faza urmăririi penale și nici la cea de examinare în instanța de judecată.

La capitolul dat, fiind relevante următoarele prevederi ale Codului de procedură penală:

Articolul 64. Drepturile și obligațiile bănuیتului

(1) Bănuیتul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală îi asigură bănuیتului posibilitatea să-și exercite dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele care nu sînt interzise de lege.

(2) Bănuیتul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul:

5) din momentul cînd i s-a adus la cunoștință actul procedural de recunoaștere în calitate de bănuیت, să aibă asistența unui apărător ales de el, iar dacă nu are mijloace de a plăti apărătorul, să fie asistat în mod gratuit de către un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și, în cazurile admise de lege, să renunțe la apărător și să se apere el însuși;

16) să ia cunoștință de procesele-verbale ale acțiunilor procesuale efectuate cu participarea sa și să facă obiecții asupra corectitudinii proceselor-verbale, precum și să ceară completarea lor cu circumstanțe care, în opinia sa, trebuie să fie menționate;

17) să fie informat de către organul de urmărire penală despre toate hotărîrile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, precum și să primească, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărîri;

Articolul 66. Drepturile și obligațiile învinuitului, inculpatului

(1) Învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

(2) Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul:

5) din momentul punerii sub învinuire, să aibă asistența unui apărător ales de el, iar dacă nu are mijloace de a plăti apărătorul, să fie asistat în mod gratuit de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și, în cazurile admise de lege, să renunțe la apărător și să se apere el însuși;

20) să ia cunoștință de procesele-verbale ale acțiunilor procesuale efectuate cu participarea lui și să facă obiecții asupra corectitudinii proceselor-verbale, precum și să ceară completarea lor cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie menționate;

21) să ia cunoștință de materialele trimise în judecată pentru confirmarea arestării sale;

22) după terminarea urmăririi penale, să ia cunoștință de toate materialele cauzei și să noteze din ele datele necesare, să înainteze cereri de completare a urmăririi penale;

25¹⁾ să ia cunoștință de materialele și probele prezentate de procuror împreună cu demersul sau recursul său cu privire la aplicarea, prelungirea, revocarea, înlocuirea măsurii procesuale de constrîngere, înainte de a fi transmise judecătorului de instrucție sau instanței de judecată;

26) să fie informat de către organul de urmărire penală despre toate hotărîrile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărîri, precum și copii de pe ordonanțele de aplicare în privința sa a măsurilor preventive și a altor măsuri procesuale de constrîngere, copii de pe rechizitoriu sau de pe un alt act de finalizare a urmăririi penale, de pe acțiunea civilă, de pe sentință,

apel și recurs, de pe decizia prin care sentința a devenit definitivă, de pe hotărîrea definitivă a instanței care a judecat cauza pe cale extraordinară de atac;

Articolul 68. Drepturile și obligațiile apărătorului

(1) Apărătorul, în funcție de calitatea procesuală a persoanei ale cărei interese le apără, are dreptul:

10) să ia cunoștință de materialele cauzei penale din momentul terminării urmăririi penale și să noteze orice date din dosar, să facă copii;

(2) Apărătorul bănuیتului, învinuitului, inculpatului în scopul clarificării circumstanțelor care combat învinuirea, exclud răspunderea penală a persoanei pe care o apără sau atenuează pedeapsa ori măsurile procesuale de constrîngere, precum și în scopul acordării asistenței juridice necesare, în afară de drepturile prevăzute la alin.(1), dispune, de asemenea, de următoarele drepturi:

3) să ia cunoștință de materialele și probele prezentate de procuror împreună cu demersul sau recursul său cu privire la aplicarea, prelungirea, revocarea, înlocuirea măsurii procesuale de constrîngere, înainte de a fi transmise judecătorului de instrucție sau instanței de judecată.

(3) Apărătorul nu este în drept să întreprindă careva acțiuni împotriva intereselor persoanei pe care o apără și să o împiedice să-și realizeze drepturile. Apărătorul nu poate, contrar poziției persoanei pe care o apără, să recunoască participarea ei la infracțiune și vinovăția de săvîrșirea infracțiunii. Apărătorul nu este în drept să destăinuiască informațiile care i-au fost comunicate în legătură cu exercitarea apărării dacă aceste informații pot fi utilizate în detrimentul persoanei pe care o apără.

Articolul 293. Prezentarea materialelor de urmărire penală

(1) După verificarea de către procuror a materialelor cauzei și adoptarea uneia din soluțiile prevăzute în art.291, procurorul aduce la cunoștință învinuitului, reprezentantului lui legal, apărătorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și reprezentanților lor despre terminarea urmăririi penale, locul și termenul în care ei pot lua cunoștință de materialele urmăririi penale.

(2) La cererea părților și a altor persoane participante la procesul penal, procurorul poate expedia, prin intermediul poștei electronice a cărei adresă este indicată în cerere, o copie scanată a materialelor urmăririi penale. În cazul în care învinuitul este în arest, materialele urmăririi penale se aduc la cunoștința acestuia în prezența apărătorului lui, iar la cererea învinuitului – fiecăruia dintre ei, în mod separat.

(3) Pentru a se lua cunoștință de materialele urmăririi penale, ele se prezintă cusute în dosar, numerotate și înscrise în borderou. La cererea părților, vor fi prezentate și corpurile delictelor, vor fi reproduse înregistrările audio și video, cu excepția cazurilor prevăzute în art.110 și a informației ce se referă la datele cu caracter personal, păstrată în condiții de confidențialitate în compartimentul separat al cauzei penale. Dacă dosarul penal are mai multe volume, acestea se prezintă concomitent pentru a se lua cunoștință de materialele respective ca persoana care ia cunoștință de ele să poată reveni la oricare din aceste volume de mai multe ori. Pentru a se lua cunoștință de dosarele voluminoase, procurorul, printr-o ordonanță, poate întocmi un grafic, coordonat cu apărătorul, prin care stabilește data și numărul volumelor pentru studiere.

(4) Termenul pentru a se lua cunoștință de materialele urmăririi penale nu poate fi limitat, însă în cazul în care persoana care ia cunoștință de materiale abuzează de situația sa, procurorul fixează modul și termenul acestei acțiuni, reieșind din volumul dosarului.

(5) În scopul asigurării păstrării secretului de stat, comercial sau altor informații oficiale cu accesibilitate limitată, precum și în scopul asigurării protecției vieții, integrității corporale și libertății martorului și a altor persoane, judecătorul de instrucție, conform demersului procurorului, poate limita dreptul persoanelor menționate la alin.(1) de a lua cunoștință de materialele sau datele privind identitatea acestora. Demersul se examinează în condiții de confidențialitate, conform art.305.

(6) După ce au luat cunoștință de materialele urmăririi penale, persoanele menționate la alin.(1) pot formula cereri noi în legătură cu urmărirea penală sau de completare a urmăririi penale, care se soluționează conform prevederilor art.245–247. Prevederile art.295 se aplică în modul corespunzător.

Articolul 294. Procesul-verbal al prezentării materialelor de urmărire penală

(1) Despre prezentarea materialelor de urmărire penală se întocmește proces-verbal în care, afară de mențiunile prevăzute în art.260, se indică numărul de volume și numărul de foi în fiecare volum al dosarului de care s-a luat cunoștință, corpurile delictive, înregistrările audio și video reproduse. În procesul-verbal se indică data, ora și minutele începutului și sfârșitului luării de cunoștință de dosar pentru fiecare zi.

(2) În procesul-verbal se consemnează cererile și declarațiile înaintate la desfășurarea acestei acțiuni, iar cererile scrise se anexează la procesul-verbal și despre aceasta în el se face mențiune.

(3) Despre informarea fiecărei persoane menționate în art.293 alin.(1) se întocmește proces-verbal separat. În cazul în care învinuitul ia cunoștință de materialele cauzei în prezența apărătorului său, se întocmește un proces-verbal unic.

Articolul 295. Soluționarea cererilor în legătură cu terminarea urmăririi penale

(1) Cererile înaintate după ce s-a luat cunoștință de materialele urmăririi penale se examinează de către procuror în termen de cel mult 15 zile, prin ordonanță motivată se dispune admiterea sau respingerea lor și, în termen de 24 de ore, se aduc la cunoștință persoanelor care le-au înaintat.

(2) În cazul în care procurorul dispune admiterea cererilor, dispune, totodată, în cazurile necesare, și completarea urmăririi penale, indicând acțiunile suplimentare care vor fi efectuate, și, după caz, transmite dosarul organului de urmărire penală pentru executare, cu stabilirea termenului executării.

(3) După completarea urmăririi penale, materialele suplimentare de urmărire penală se prezintă în modul prevăzut în art.293.

(4) Respingerea de către procuror a cererii sau a demersului nu privează persoana care le-a înaintat de dreptul de a le înainta ulterior în instanța judecătorească.

Articolul 297. Trimiterea cauzei în judecată

(2) În cazul în care învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, procurorul trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, dar cu anexarea la dosar a probelor care confirmă abținerea învinuitului, iar în cazul sustragerii – și a informației despre măsurile luate pentru căutarea acestuia.

Articolul 322. Participarea apărătorului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui

(6) Soluționând chestiunea amânării ședinței de judecată în legătură cu înlocuirea apărătorului, instanța ia în considerare oportunitatea unei asemenea hotărâri, ținând cont de durata de timp deja utilizată pentru judecare, de complexitatea cauzei, de durata de timp necesară pentru studierea materialelor cauzei de către apărătorul care intervine în proces, precum și de alte circumstanțe pentru pregătirea apărării. Instanța îi oferă apărătorului care a intervenit în proces timp suficient și îi asigură posibilitățile respective pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti de participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea apărătorului nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Apărătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsa lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

Articolul 351. Numirea cauzei spre judecare

(6) În cazul în care cauza a fost trimisă în instanța de judecată fără ca învinuitul să ia cunoștință de materialele dosarului și fără a primi copia de pe rechizitoriu, iar în ședința preliminară învinuitul s-a prezentat, instanța dispune executarea acestor măsuri de către procuror.

Articolul 358. Stabilirea identității inculpatului

(3) În cazul în care cauza a fost trimisă în judecată în conformitate cu prevederile art.297, iar în ședința de judecată inculpatul s-a prezentat, lui i se înmânează copia rechizitoriului și i se dă posibilitate să ia cunoștință de materialele dosarului. Dacă după aceasta inculpatul cere termen pentru pregătirea apărării, instanța soluționează această chestiune.

Articolul 471. Modul de soluționare a chestiunilor privind punerea în executare a hotărârilor judecătorești

(3) La soluționarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)-17) și 17²), participarea condamnatului în ședința de judecată este obligatorie, cu excepția cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanță. Condamnatul prezent la ședință are dreptul să ia cunoștință de materialele prezentate instanței, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe.

(3¹) În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469, 473¹ și 473² prin intermediul videoconferinței, instanța de judecată asigură părților posibilitatea de a lua cunoștință de materialele cauzei. Cererile, demersurile și materialele pentru soluționarea chestiunilor privind executarea hotărârilor judecătorești se depun la instanța competentă în număr egal de copii cu numărul părților implicate în proces. Transmiterea și aducerea la cunoștință a materialelor pot fi realizate, la cererea părților, și prin intermediul conexiunilor electronice. Condamnatul are dreptul să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe. La solicitarea condamnatului, în camera de videoconferință poate fi prezent și apărătorul.

Articolul 495. Terminarea urmăririi penale

(1) După terminarea urmăririi penale, procurorul, prin ordonanță, decide:

(3) Despre încetarea procesului sau trimiterea cauzei în instanță organul de urmărire penală informează persoana în privința căreia se desfășoară procedura, dacă caracterul și gradul de îmbolnăvire nu o împiedică de a participa la acțiuni procesuale, reprezentantul legal și apărătorul ei, precum și partea vătămată. Persoanelor menționate li se explică dreptul de a lua cunoștință de materialele dosarului și li se comunică când și unde pot să-și realizeze acest drept.

În contextul normelor enunțate, în coraport cu argumentele reclamantului care se află în detenție, Completul judiciar reiterează că, pe tot parcursul instrumentării cauzei penale, bănuitul, învinuitul, inculpatul are dreptul de a face cunoștință cu materialele dosarului atât personal cât și prin intermediul apărătorului.

Nici argumentele legate de admiterea unei discriminări a reclamantului prin prevederile pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel nu pot fi reținute în speță. Or, după cum rezultă din materialele cauzei, Simonia- Blajevski Vahtang își execută pedeapsa în penitenciarul nr. 9-Pruncul.

Penitenciarul nr.9-Pruncul este un penitenciar de tip închis.

Potrivit art. 251 alin. (1) Cod de executare, în penitenciarul de tip închis, condamnații sînt deținuți cu pază și sub supraveghere permanentă, în modul și în condițiile stabilite de prezentul cod și de Statutul executării pedepsei de către condamnați.

Astfel, reclamantul este supus unui regim special cu implicarea restricțiilor generate de pedeapsa aplicată, fiindu-i stabilite prin lege obligațiuni și interdicții, inclusiv de a se deplasa în afara penitenciarului. Respectiv, instanța nu este în drept să se implice în acest regim de ispășire a pedepsei, reclamantul fiind în drept să-și exercite drepturile, inclusiv prin intermediul avocatului.

Completul judiciar menționează că articolul 20 din Constituție garantează dreptul de acces liber la justiție și își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Totodată, articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, își găsește corespondența în articolul 6 § 3 din Convenția Europeană.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că, atunci când examinează un capăt de cerere bazat pe articolul 6, ea verifică dacă procedurile penale au avut un caracter echitabil, în întregul lor (Prade v. Germania, 3 martie 2016, § 33; Dimitrov și Momin v. Bulgaria, 7 iunie 2018, § 51 și § 62).

Cu privire la accesul acuzaților la materialele cauzei penale, Curtea Europeană a menționat că toate probele acuzării trebuie, în principiu, să-i fie prezentate persoanei învinuite într-o ședință publică, în vederea unei dezbateri adversariale (Al-Khawaja și Tahery v. Regatul Unit [MC], 15 decembrie 2011, § 118).

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 222 al Instrucțiunii contestate în speță, care a fost elaborată inclusiv în baza Codului de procedură penală, Consiliul Superior al magistraturii a decis că, **pentru a preveni luarea, sustragerea sau distrugerea documentelor din dosar, dosarele cusute și numerotate se eliberează pentru a face cunoștință cu ele în incinta instanței judecătorești în prezența și sub supravegherea colaboratorilor instanței judecătorești.** Înainte de a-i fi oferit accesul la dosare și/sau

la alte documente judecătorești, participantul la proces este obligat să semneze o declarație potrivit căreia acesta a fost informat despre faptul că luarea, sustragerea, degradarea sau distrugerea ilegală a documentelor din dosar este interzisă și atrage răspunderea prevăzută de Codul penal al Republicii Moldova.

Astfel norma în cauză obligă participanții la proces și avocații în bază de mandat de a face cunoștință cu materialele cauzei în incinta instanței judecătorești în prezența și sub supravegherea colaboratorilor instanței judecătorești, anume pentru a preveni luarea, sustragerea sau distrugerea documentelor din dosar.

În lumina celor expuse supra, Completul judiciar conchide că, există suficiente garanții apte să asigure dreptul părții de a face cunoștință cu materialele cauzei penale, considerent din care nu pot fi reținute alegațiile reclamantului înserate în cererea de chemare în judecată că nici un avocat nu va realiza dreptul de acces la materialele cauzei din motivul periclitării carierei acestora deoarece aceștea sunt intimidați de lucrătorii procuraturii. Or, potrivit art.9 al Legii cu privire la avocatură, nr. 1260-XV din 19.07.2002, asistența juridică acordată de avocat trebuie să corespundă bunelor practici profesionale în materie juridică, normelor materiale și procedurale și să rezulte dintr-o conduită profesională și corectă. Iar potrivit art. 51 al Legii menționate, în exercitarea profesiei sale, avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei de avocat și Codului deontologic al avocatului. Avocatul este liber în alegerea poziției sale și nu este obligat să coordoneze această poziție cu nimeni, în afară de client. Totodată art. 52 alin. (1), interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. La fel, conform art. 54 alin. (5), avocatului i se interzice să participe la proces fără a lua cunoștință în prealabil de materialele dosarului.

În condițiile prevederilor art. 56 alin. (1) al Legii cu privire la avocatură, nr. 1260-XV din 19.07.2002, încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea de avocat, precum și încălcarea gravă a normelor Codului deontologic al avocatului constituie temei pentru tragerea la răspundere disciplinară a avocatului.

În condițiile speței, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău nu a constatat ilegalitatea pct. 222 al Instrucțiunii, considerent din care, în lumina celor expuse, Completul judiciar va respinge ca neîntemeiată acțiunea depusă de Simonia- Blajevschi Vahtang către Consiliul Superior al Magistraturii privind obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel aprobată prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014.

În conformitate cu prevederile art.,art.224 alin. (1) lit. f), 225 Cod Administrativ, art. 389-390 CPC, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

H O T Ă R Ă Ș T E :

Acțiunea în contencios administrativ depusă de SIMONIA-BLAJEVSCHI VAHTANG către Consiliul Superior al Magistraturii privind obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a modifica pct. 222 al Instrucțiunii cu privire la activitatea

de evidență și documentare procesuală în judecătorii și curțile de apel aprobată prin Hotărîrea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 4 februarie 2014, ***se respinge ca fiind neîntemeiată.***

Hotărîrea poate contestată cu recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Mîra Ghenadie

Judecătorii

/semnat/

Dașchevici Grigore

/semnat/

Bostan Angela